

**REKOMENDACIJOS DĖL STATINIO
STATYBOS SAUGOS IR SVEIKATOS
KOORDINATORIŲ SKYRIMO IR JŲ
FUNKCIJŲ APIMTIES**

Vilnius. 2026 m. rugpjūčio 13 d.

Turinys

Įvadas	2
Sąvokos ir santrumpos	3
Saugos ir sveikatos koordinatorių veiklą reglamentuojantys teisės aktai	4
1. Europos Sąjungos teisinio reglamentavimo įtaka saugos ir sveikatos koordinatoriaus paskyrimui	5
2. Saugos ir sveikatos koordinatorių skyrimas statybvietėje: teisinis reglamentavimas ir praktiniai aspektai	9
3. Reikalavimai asmeniui, siekiančiam tapti saugos ir sveikatos koordinatoriumi	11
4. Dažniausiai užduodami klausimai	12

Išvadas

Statybvietėje vykdant darbus, kuriuose dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, būtina užtikrinti tinkamą darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimo koordinavimą bei skirtingų darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų bendradarbiavimą. Tokiais atvejais statytojas (užsakovas) arba statinio statybos valdytojas privalo paskirti vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius.

Saugos ir sveikatos koordinatoriaus pagrindinė paskirtis – koordinuoti ir kontroliuoti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimą statybvietėje, organizuoti darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų bendradarbiavimą bei koordinuoti jų veiklą, kad atliekami darbai nekeltų pavojaus kitų statybvietėje esančių asmenų saugai ir sveikatai.

Šiose rekomendacijose aptariami pagrindiniai saugos ir sveikatos koordinatoriaus paskyrimo atvejai, jo funkcijos bei veiklos organizavimo principai, atsižvelgiant į statybvietėje susidarantią faktinę aplinką ir joje dalyvaujančių subjektų veiklą.

Sąvokos ir santrumpos

Statinio projektavimo saugos ir sveikatos koordinatorius – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam statytojas (užsakovas) arba statinio projekto valdytojas paveda projektuojant vykdyti Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34, 13 punkte nurodytas pareigas.

Statinio projektavimo valdytojas – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis asmuo, juridinis asmuo ar kita užsienio organizacija ar jų padalinys, veikiantys kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio projektavimą, organizuojantis statinio projektavimo ir su juo susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo pasamdytas šią teisę turintis fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija.

Statinio statybos rangovas (toliau – rangovas) – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis asmuo, juridinis asmuo ar kita užsienio organizacija arba jų padalinys, turintys šio įstatymo nustatytą teisę užsiimti statyba ir vykdantys statybą rangos sutarties pagrindu. Statybos rangos sutartis nesudaroma, kai statytojas (užsakovas) kartu yra ir statybos rangovas.

Statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam statytojas (užsakovas) arba statinio statybos valdytojas paveda statybos metu vykdyti Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34, 14 punkte nurodytas pareigas.

Statinio statybos valdytojas – Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės fizinis asmuo, juridinis asmuo ar kita užsienio organizacija ar jų padalinys, veikiantys kaip įgaliotojo – statytojo (užsakovo) įgaliotinis, valdantis statinio statybą, organizuojantis statinio statybos ir su ja susijusių kitų statybos techninės veiklos pagrindinių sričių darbus, kuriuos atlieka jo pasamdytas šią teisę turintis fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita užsienio organizacija ar jų padalinys.

Paveikslėliai sugeneruoti dirbtinio intelekto pagalba naudojant ChatGPT (GPT-5 mini).

Saugos ir sveikatos koordinatorių veiklą reglamentuojantys teisės aktai

- **Lietuvos Respublikos statybos įstatymas;**
- **Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatai** patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34;
- **Statybos saugos ir sveikatos koordinatorių mokymo ir žinių tikrinimo tvarka** patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. sausio 7d. įsakymu Nr. D1-1/A1-5.

1. Europos Sąjungos teisinio reglamentavimo įtaka saugos ir sveikatos koordinatoriaus paskyrimui

Vienas iš darbuotojų saugos ir sveikatos teisinio reglamentavimo ypatumų yra tai, kad teisinių nuostatų aptariamoje (darbuotojų saugos ir sveikatos) srityje įtvirtinimo iniciatyva **priskirtina Bendrijos (Europos Sąjungos, toliau – ES) prerogatyvai**. Darbuotojų saugos ir sveikatos sritis didžiąja dalimi yra reguliuojama priimant ES direktyvas (netiesioginio taikymo teisės aktus, kuriuos šalys narės Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartimi yra įpareigosios įsipareigojusios perkelti į nacionalinę teisę) ir reglamentus (tiesioginio taikymo teisės aktus).

1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB (toliau – Pagrindų direktyva) dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo, įtvirtina priemonės, skatinančias gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą darbe. Šiam tikslui šioje direktyvoje yra pateikti bendrieji principai dėl profesinės rizikos prevencijos, saugos ir sveikatos apsaugos, rizikos rūšių ir nelaimingus atsitikimus lemiančių veiksnių pašalinimo, informavimo, konsultavimo, proporcingo dalyvavimo pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką ir darbuotojų bei jų atstovų profesinio mokymo, taip pat bendrosios gairės dėl minėtų principų įgyvendinimo (1 straipsnio 2 dalis).

Pagrindų direktyvos nuostatos visa apimtimi inkorporuotos į Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymą (toliau – DSSĮ).

Pagrindų direktyvos 16 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu pagal Sutarties 118a straipsnį, priima atskiras direktyvas, *inter alia*, priede nurodytose srityse“. Pagrindų direktyvos 1 priede yra išvardijamos sritys (viena iš jų – laikinosios ar kilnojamosios darbo vietos), kurioms papildomam reguliavimui įgyvendinti priimanamos **atskirosios** direktyvos.

1992 m. birželio 24 d. Tarybos direktyva 92/57/EEB (toliau – Tarybos direktyva 92/57/EEB) dėl būtiniausių saugos ir sveikatos reikalavimų laikinosiose arba kilnojamosiose statybvietėse įgyvendinimo (aštuntoji atskira direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje), nustato būtiniausius saugos ir sveikatos apsaugos reikalavimus laikinosioms ir kilnojamosioms statybvietėms.

Tarybos direktyvos 92/57/EEB preambulėje nurodoma, kad direktyva priimama „kadangi laikinosios ar kilnojamosios statybvietės yra tokia veiklos vieta, kur darbuotojai susiduria su ypač didele rizika“; „kadangi nepatenkinamas architektūrinis ir (arba) organizacinis sprendimas arba blogas darbų planavimas rengiant projektą turėjo reikšmės

įvykstant daugiau nei pusei nelaimingų atsitikimų Bendrijos statybvietėse; *kadangi vykdanč projektą daug nelaimingų atsitikimų darbe gali įvykti dėl netinkamo koordinavimo, ypač tuomet, kai skirtingos įmonės tuo pačiu metu ar viena po kitos dirba toje pačioje laikinojoje ar kilnojamojoje statybvietėje*“; „kadangi dėl to reikia pagerinti koordinavimą tarp įvairių suinteresuotų šalių rengiant projektą ir vykdanč darbus“; „kadangi, be to, savarankiškai dirbantys asmenys („savarankiškai dirbantis asmuo“ – tai asmuo, išskyrus paminėtą Direktyvos 89/391/EEB 3 straipsnio a ir b punktuose, kuris vykdydamas profesinę veiklą padeda įvykdyti projektą“) ir darbdaviai, jeigu jie asmeniškai užsiima darbine veikla, dirbdami laikinosiose ar kilnojamosiose statybvietėse, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai”.

Tarybos direktyvos 92/57/EEB 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad „**Kiekvienai** statybvietei, kurioje **dirba daugiau negu vienas rangovas**, užsakovas („užsakovas“ – tai bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris atlieka **statybos užsakovo** funkcijas” – Tarybos direktyvos 92/57/EEB 1 straipsnio b) punktas); arba projekto vadovas paskiria vieną arba daugiau saugos ir sveikatos koordinatorių“ (angl. „The client or the project supervisor shall appoint one or more coordinators for safety and health matters, as defined in Article 2 (e) and (f), **for any construction site on which more than one contractor is present**”).

Tarybos direktyvos 92/57/EEB 6 straipsnio d) punkte nustatyta, kad vykdanč projektą, saugos ir sveikatos koordinatorius (-iai), paskirtas pagal 3 straipsnio 1 dalies nuostatas organizuoja **darbdavių**, įskaitant ir vienas kitą keičiančius toje pačioje statybvietėje, bendradarbiavimą ir jų veiklos koordinavimą, vykdanč darbuotojų apsaugą, nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų prevenciją bei keičiasi informacija, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 6 straipsnio 4 dalyje, užtikrinant, kad prireikus į šį procesą būtų įtraukti ir **savarankiškai dirbantys asmenys**.

Tarybos direktyvos 92/57/EEB 8 straipsnio i) punkte nustatyta, kad kai darbas jau atliekamas, taikomi Direktyvos 89/391/EEB 6 straipsnyje nustatyti principai, ypač dėl bendradarbiavimo tarp darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų.

Aukščiau aptartos nuostatos suponuoja vienareikšmišką išvadą, kad **statybos užsakovo pareigą** paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių statybvietėje **sąlygoja atliekančių darbų rangovų, įskaitant ir savarankiškai dirbančius asmenis, skaičius – daugiau negu vienas** (tai yra kai atsiranda būtinumas statybvietėje koordinuoti subjektų veiklą taip, kad vienu asmenų atliekami darbai nekeltų pavojaus kitiems), bet ne aptariamų asmenų sutartinių civilinių santykių pobūdis ir/ar ypatumai su statybos užsakovu ar rangovu. Akivaizdu, kad Tarybos direktyva 92/57/EEB apibrėžia reikalavimus darbdaviams ir savarankiškai

dirbantiems asmenims, neišskiriant rangovų, subrangovų, gen. rangovų ir pan. (angl. “contractor”).

Tarybos direktyvos 92/57/EEB normos į nacionalinę teisę yra perkeltos įtvirtinant jas Darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatuose (toliau – Nuostatai), patvirtintuose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. A1-22/D1-34 „Dėl darboviečių įrengimo statybvietėse nuostatų patvirtinimo“.

1 pav. Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatorius koordinuoja darbdavių ir, prireikus, savarankiškai dirbančių asmenų veiklą bei statinio techniniame projekte ir statybos darbų technologijos projekte numatytų saugos ir sveikatos priemonių įgyvendinimą.

Nuostatų 6 punkte nustatyta, kad **statytojas** (užsakovas) arba statinio projekto valdytojas, statinio statybos valdytojas, kai statinį projektuojant arba statant dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, paskiria vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius, kurie turi užtikrinti, kad statinio projekte būtų numatyti darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai, ir statybos metu privalo koordinuoti ir kontroliuoti norminiuose teisės aktuose nustatytų darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų įgyvendinimą bei vykdyti šių Nuostatų 13 ir 14 punktuose nurodytas pareigas.

Teisinio kvalifikavimo, kuriais atvejais skiriamas statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius, aspektu yra ypač reikšmingas Nuostatų 14 punktą, kuriame nurodyta, kad be kitų pareigų, statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius koordinuoja reikalavimų, nustatytų statinio techniniame projekte ir statybos darbų technologijos projekte bei kitų priemonių, susijusių su nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencija, **įgyvendinimą statybvietėje ir statinio statybos metu**; sprendžia techninius ir (arba) organizacinius klausimus, ypač statybvietėje atliekant skirtingus darbus (darbų etapus) vienu metu arba vieną po kito; koordinuoja darbdavių ir, jei reikia, savarankiškai dirbančių asmenų veiklą; atsižvelgdamas į darbų eigą ir atsiradusius pakitimus, koreguoja darbuotojų saugos ir sveikatos ir priemones, nustatytas statybos darbų technologijos projekte; organizuoja darbdavių, įskaitant ir vienas kitą keičiančius toje pačioje statybvietėje, bendradarbiavimą, taip pat organizuoja darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų bendradarbiavimą; nustatęs, kad statybvietėje nesilaikoma darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų ir dėl to kyla pavojus darbuotojų ar (ir) savarankiškai dirbančių asmenų saugai ar sveikatai, nedelsdamas sustabdo konkrečius darbus.

2 pav. Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatorius koordinuoja darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų bendradarbiavimą, keitimąsi informacija ir prevencinių priemonių įgyvendinimą, siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų.

Aptartos teisės normos įgalina konstatuoti, kad koordinatoriaus funkcijos apima visų statybvietėje darbus vykdančių subjektų veiklos koordinavimą bei priežiūrą, ypač užtikrinant subjektų tinkamo bendradarbiavimo aspektus.

Iš aukščiau pateiktos statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijų analizės akivaizdu, kad Nuostatai, kaip ir Tarybos direktyva 92/57/EEB, vienareikšmiškai įpareigoja **statytoją** (užsakovą) arba statinio statybos valdytoją paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių, jei **statybvietėje darbus atlieka daugiau nei vienas darbdavys ar/ir savarankiškai dirbantis asmuo**, ir jokių išimčių/galimybių statytojui (užsakovui) arba statinio statybos valdytojui šios pareigos nevykdyti, atsižvelgiant į statytojo (užsakovo), rangovo, kitų rangovų civilinių sutartinių santykių padėtį/pobūdį ir/ar ypatumus, teisės normos nenumato.

2. Saugos ir sveikatos koordinatorių skyrimas statybvietėje: teisinis reglamentavimas ir praktiniai aspektai

Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Įstatymas) 14 straipsnio 1 dalies 11 punkte nustatyta, kad statytojas (užsakovas) privalo jeigu projektuojant arba statant statinį dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymu, paskirti vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius ir užtikrinti, kad jų pareigos būtų vykdomos; vykdyti kitas darbuotojų saugos ir sveikatos norminiuose teisės aktuose jam nustatytas pareigas.

Saugos ir sveikatos koordinatorių skyrimas taip pat reglamentuojamas Nuostatų 6 punkte, kuriame nustatyta, kad statytojas (užsakovas) arba statinio projekto valdytojas, statinio statybos valdytojas, kai statinį projektuojant arba statant dalyvauja daugiau negu vienas rangovas, paskiria vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius.

3 pav. Statinio statybos saugos ir sveikatos darbe koordinatorius koordinuoja skirtingų darbų etapų vykdymą, kai jie statybvietėje atliekami vienu metu arba vienas po kito, sprendžia su jų organizavimu ir sauga susijusius klausimus bei vertina darbų etapų atlikimo trukmę, kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata.

Įstatymo 18 straipsnio 8 dalies 3 punkte nustatyta, kad rangovas turi teisę atlikti kitų statybos dalyvių funkcijas, išskyrus statytojo (užsakovo) pareigą paskirti vieną ar kelis saugos ir sveikatos koordinatorius, paties statomo statinio statybos techninę priežiūrą ir šio statinio projekto bei šio statinio ekspertizę.

Pažymėtina, kad tik statytojas (užsakovas) gali paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių arba įpareigoti tai atlikti statinio projekto valdytoją arba statinio statybos valdytoją (Nuostatų 6 punktą). Statinio statybos rangovas (gen. rangovas, rangovai, subrangovai) negali paskirti saugos ir sveikatos koordinatoriaus, nes tai prieštarautų Įstatymo 18 straipsnio 8 dalies 3 punktui. **Nuostatai vienareikšmiškai įpareigoja statytoją (užsakovą) arba statinio statybos valdytoją paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių, jei statybvietėje darbus atlieka daugiau nei vienas darbdavys ar/ir savarankiškai dirbantis asmuo, ir jokių išimčių/galimybių statytojui (užsakovui) arba statinio statybos valdytojui šios pareigos nevykdyti, atsižvelgiant į statytojo (užsakovo), rangovo, kitų rangovų civilinių sutartinių santykių padėtį/pobūdį ir/ar ypatumus, teisės normos nenumato.**

VDI specialistai rekomenduoja sutartyse tarp statytojo (užsakovo) ir statinio statybos rangovų numatyti prievolę statinio statybos rangovui (gen. Rangovui), pasamdžius kitus statinio statybos rangovus (subrangovus) ir atliekant darbus vienu metu, informuoti statytoją (užsakovą) apie atsirandančią prievolę paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių.

3. Reikalavimai asmeniui, siekiančiam tapti saugos ir sveikatos koordinatoriumi

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. sausio 7d. įsakymu Nr. D1-1/A1-5 patvirtinta „Statybos saugos ir sveikatos koordinatorių mokymo ir žinių tikrinimo tvarka“ (toliau – Tvarka) apima kvalifikacinių reikalavimų statybos saugos ir sveikatos koordinatoriams nustatymą, jų mokymą bei žinių tikrinimą (atestavimą) darbuotojų saugos ir sveikatos srityje ir pažymėjimų išdavimą.

Tvarkos 5 punkte nustatyta:

„5. Asmeniui, pageidaujančiam mokytis, būti atestuojamam ir gauti statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus pažymėjimą, keliama šie reikalavimai:

5.1. Išsilavinimas: universiteto bakalauro ar magistro kvalifikacinis laipsnis, aukštasis statybos ar architektūros išsilavinimas arba pagal buvusią iki 1990 m. kovo 11 d. aukštojo mokslo sistemą kito atitinkamo pavadinimo statybos ir/ar architektūros specialistas.

5.2. Darbo patirtis:

5.2.1. statinio projektavimo saugos ir sveikatos koordinatoriui – turėti galiojantį vadovo atestatą vienoje iš statybos techninės veiklos sričių – statinio projekto vadovo, statinio projekto dalies vadovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo, statinio projekto vykdymo priežiūros dalies vadovo, statinio statybos vadovo, statinio statybos bendrųjų dalių vadovo, statinio statybos techninio priežiūrėtojo (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovo), bendrosios projekto (statinio) ekspertizės (išskyrus valstybinę melioracijos projektų ekspertizę) vadovo, dalinės projekto (statinio) ekspertizės (išskyrus valstybinę melioracijos projektų ekspertizę) vadovo arba ne mažesnę kaip 5 metų vadovavimo patirtį statybos ar statinių projektavimo srityje ir įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialisto pažymėjimą;

5.2.2. statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriui – turėti galiojantį vadovo atestatą vienoje iš statybos techninės veiklos sričių – statinio projekto vadovo, statinio projekto dalies vadovo, statinio projekto vykdymo priežiūros vadovo, statinio statybos vadovo, statinio statybos bendrųjų dalių vadovo, statinio statybos techninio priežiūrėtojo (bendrosios statinio statybos techninės priežiūros vadovo), bendrosios projekto (statinio) ekspertizės (išskyrus

valstybinę melioracijos projektų ekspertizę) vadovo, dalinės projekto (statinio) ekspertizės (išskyrus valstybinę melioracijos projektų ekspertizę) vadovo arba ne mažesnę kaip 5 metų vadovavimo patirtį statybos srityje ir įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialisto pažymėjimą.“

Asmuo, siekiantis mokytis, būti atestuojamas ir gauti statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus pažymėjimą, turi atitikti ***abi Tvarkoje nustatytas sąlygas – išsilavinimo ir darbo patirties reikalavimus***. Tik atitikus šiuos reikalavimus asmuo gali pasirinkti mokymo teikėją ir, pateikęs prašymą bei Tvarkoje nustatytus reikiamus dokumentus, pradėti mokytis, būti atestuojamas ir siekti gauti statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus pažymėjimą.

4. Dažniausiai užduodami klausimai

1. „Ar galima saugos ir sveikatos koordinatoriaus skyrimo pareigą deleguoti gen. Rangovui, rangovui, subrangovui?“

Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus tik statytojas (užsakovas) gali paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių arba įpareigoti statinio projekto valdytoją arba statinio statybos valdytoją (Nuostatų 6 punktą). Statinio statybos rangovas (gen. rangovas, subrangovai) negali paskirti saugos ir sveikatos koordinatoriaus, nes tai prieštarautų Įstatymo 18 straipsnio 8 dalies 3 punktui.

2. Esame statytojas (užsakovas) ir su rangovu esame sudarę tik vieną rangos sutartį. Tačiau rangovas, vykdydamas darbus, pasitelkė subrangovus. Ar tokiu atveju statytojas (užsakovas) privalo paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių statybvietyje, nors pats yra sudaręs tik vieną sutartį su rangovu?

Nuostatai vienareikšmiškai įpareigoja statytoją (užsakovą) arba statinio statybos valdytoją paskirti saugos ir sveikatos koordinatorių, jei statybvietyje darbus atlieka daugiau nei vienas darbdavys ar/ir savarankiškai dirbantis asmuo, ir jokių išimčių/galimybių statytojui (užsakovui) arba statinio statybos valdytojui šios pareigos nevykdyti, atsižvelgiant į statytojo (užsakovo), rangovo, **kitų rangovų civilinių sutartinių santykių padėtį/pobūdį ir/ar ypatumus**, teisės normos nenumato. Todėl, jeigu statytojas (užsakovas) yra sudaręs tik vieną sutartį su rangovu, tačiau šis, vykdydamas statybos darbus, pasitelkia subrangovus, statytojas (užsakovas) taip pat privalo užtikrinti, kad statybvietyje būtų paskirtas saugos ir sveikatos koordinatorius.

3. Ar užsakovas Lietuvoje gali statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus pareigoms paskirti asmenis, turinčius Jungtinėje Karalystėje ir Vokietijoje išduotus statinio statybos koordinatoriaus kvalifikaciją patvirtinančius

sertifikatus (pažymėjimus)? Ar tokie asmenys, turėdami kitose valstybėse įgytą atitinkamą kvalifikaciją, gali eiti statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus pareigas Lietuvos Respublikoje?

Pažymime, kad Tvarka nenustato kitoje Europos Sąjungos valstybėje ar trečiojoje šalyje įgytos statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus kvalifikacijos, pažymėjimo ar sertifikato automatinio pripažinimo Lietuvoje. Pagal šios Tvarkos nuostatas asmenys, pageidaujantys vykdyti statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijas Lietuvoje, turi atitikti nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, pateikti nustatytus dokumentus mokymo įstaigai ir būti atestuoti šioje Tvarkoje nustatyta tvarka. Todėl **vien Jungtinėje Karalystėje ar Vokietijoje išduotas sertifikatas savaime nesuteikia teisės eiti minėtų pareigų Lietuvoje**, tačiau toks dokumentas gali būti pateikiamas mokymo įstaigai kartu su kitais dokumentais, o jo vertinimą pagal kompetenciją atlieka konkreti mokymo įstaiga, sprendama dėl galimo ankstesnės kvalifikacijos ar pasirengimo įskaitymo.

4. Ar tuo atveju, kai vienoje statybvietėje statybos darbai vykdomi pagal du atskirus statybos projektus, apimančius du skirtingus statinius, ir yra sudarytos dvi atskiros rangos sutartys, pakanka paskirti vieną saugos ir sveikatos koordinatorių visai statybvietei, ar kiekvienam statybos projektui (rangos sutarčiai) turi būti paskirtas atskiras saugos ir sveikatos koordinatorius?

Teisės aktai nenustato konkrečių atvejų, kada privaloma paskirti du ar daugiau saugos ir sveikatos koordinatorių. Sprendimą dėl reikalingo koordinatorių skaičiaus priima juos skiriantis asmuo – statytojas (užsakovas) arba jo įgaliotas statinio statybos valdytojas, **atsižvelgdamas į statomo objekto dydį, statybos procese dalyvaujančių rangovų skaičių, vykdomų darbų pobūdį ir sudėtingumą** bei kitas reikšmingas aplinkybes.

VDI specialistų nuomone, tais atvejais, kai vienas paskirtas statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius yra pajėgus tinkamai vykdyti visas Nuostatų 14 punkte nustatytas funkcijas ir pareigas, pakanka paskirti vieną saugos ir sveikatos koordinatorių.

5. Ar pagal galiojantį teisinį reguliavimą statytojas (užsakovas) turi teisę statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriumi paskirti rangovo darbuotoją – statybos vadovą?

Statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijų atlikimo paslauga gali būti teikiama statytojui (užsakovui) sudarius su fiziniu ar juridiniu asmeniu tokios paslaugos teikimo sutartį arba statytojui (užsakovui) suteikus atitinkamas teises atitinkamam fiziniam asmeniui atlikti saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijas. Toks reglamentavimas suteikia galimybę statytojui (užsakovui) anksčiau aptartais pagrindais saugos ir sveikatos koordinatoriumi paskirti (sudaryti darbo sutartį, paslaugų teikimo sutartį) atsakingo rangovo ar kitų rangovų darbuotojus – tik šie asmenys už tinkamą saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijų vykdymą bus atsakingi tiesiogiai statytojui (užsakovui).

Svarbu akcentuoti, kad įstatymai numato statytojui (užsakovui), statinio statybos valdytojui atsakomybę už minėtų nuostatų nevykdymą – statytojas (užsakovas), statinio statybos valdytojas traukiami administracinėn atsakomybėn, kai statant statinį dalyvauja daugiau negu vienas rangovas ir nėra paskirtas saugos ir sveikatos koordinatorius. Be to, įstatymai įtvirtina statytojo (užsakovo), statinio statybos valdytojo subsidiarią atsakomybę – jie gali būti traukiami administracinėn atsakomybėn, kai statybvietėje identifikuojami darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų pažeidimai, kuriuos lėmė statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus netinkamai vykdomos pareigos bei konstatuojama, kad nėra paskirti atsakingi už darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimą asmenys (pvz., nepaskirtas statybos darbų vadovas ir pan.). Tai gali būti ypač aktualu, kai statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijų atlikimo paslauga teikiama sutartiniais pagrindais.

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad teisės aktuose nėra tiesioginio draudimo tam pačiam asmeniui toje pačioje statybvietėje atlikti ir statybos vadovo, ir statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus funkcijas. Tačiau būtina užtikrinti, kad būtų aiškiai atskirtos šių funkcijų apimtys ir atsakomybės, o statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius galėtų tinkamai ir nepriklausomai vykdyti Nuostatuose nustatytas pareigas; priešingu atveju **už pareigų nevykdymą ar netinkamą vykdymą atsakomybė gali tekti statytojui (užsakovui).**

6. Jeigu statybvietėje yra paskirtas statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorius, ar darbdavys (statinio statybos rangovas) vis tiek atsako už darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų pažeidimus, įvykus nelaimingam atsitikimui?

Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad **darbdavio pareiga yra sudaryti darbuotojams saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas visais su darbu susijusiais aspektais.** Darbuotojų pareigos saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę, nurodytos šio

Įstatymo 33 straipsnyje, neatleidžia darbdavio nuo šioje dalyje nustatytos pareigos. Darbuotojų saugos ir sveikatos priemonės finansuojamos darbdavio lėšomis.

Įstatymo 46 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad darbdaviui atstovaujantis asmuo ar darbdavio įgaliotas asmuo, kuris savo veikimu ar neveikimu pažeidė darbuotojų saugos ir sveikatos norminius teisės aktus ir tuo neužtikrino saugių ir sveikatai nekenksmingų darbo sąlygų, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Nepriklausomai nuo statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus paskyrimo, darbdavio (statinio statybos rangovo) atsakomybė už saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas išlieka, o nelaimingo atsitikimo atveju sudaryta nelaimingo atsitikimo tyrimo komisija nustatys priežastis ir atsakingus asmenis, todėl jų iš anksto nustatyti negalima.

7. Jeigu statybvietėje statybos darbus atlieka daugiau negu vienas rangovas, tačiau jų darbai vykdomi skirtingu laiku, t. y. rangovai statybvietėje nedirba vienu metu (pavyzdžiui, vienas rangovas įrengia šulinius po vamzdynų klojimo darbų, o kitas vėliau atlieka elektros kabelių tiesimo darbus), ar statytojui (užsakovui) kyla pareiga paskirti statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatorių?

Pažymime, kad nurodytoje situacijoje, kai statinio statybos metu dalyvauja tik vienas statinio statybos rangovas (subrangovas, gen. Rangovas, rangovas ir t.t.), pagal Nuostatų 6 punktą statinio statybos saugos ir sveikatos koordinatoriaus paskirti neprivaloma.